

גל יר נד ת ל ע י ר ב מ ר ש ת ה ש ב ר
 ערוכס בידי נחמה ליבוביץ - שנה עשירים
 יו"ל ע"י מוסד תורה השכלה למבוגרים ולנער
 מהדורה מיוחדת בשביל ההסתדרות הציונית העולמית
 המסלקה לחנוך ולתרבות תורניים בגולה.

כי תבוא (חשי"א)

א. שאלת מבנה:

רכנו כתיב בן אשר: ב"י "הקצרות לך אבנים גדולות" - הם י"ב אבנים שהוצאו מתוך הירדן. והנה זה כלל ואמר כך פרט ואמר "נהיה כערכם את הירדן תקימו את האבנים האלה בהר עיבל".

1. חסבר במבנה פרשתנו, עד היכן נאמרו הדברים דרך כלל ומהיכן מתחיל תאור הדברים לפרטים.
2. מה סאלץ את רבנו כתיב (ובעקבותיו כמה מפרשים, גם ר' יוד הושעא בפרשו לדברים) לפרט את פרשתנו על דרך כלל ופרט.
3. ע"י רש"י לפרשתנו. האם גם הוא מפרט אותה על דרך כלל ופרט?
4. היכן מצינו בתורה עוד פרשיות תכתובות על דרך כלל ופרט?

ב. שאלה כללית:

אברבנאל: וענין הפסוקים וכוונתם היא, שישראל אם יתנהגו כדרך הנלחמים שבאים לרשת מסכות לא לחם, אין ספק שבעברם את הירדן והכנסם לארץ חתים הנכבשת יבאו להקים אבנים גדולות אבני שיש ויכתבו עליהם את הדברים לאות ולזכרון שכאן אל הארץ ההלא ככה גדול וביד חזקה בשבת כך ובקדש כך, כמו שהיו עושים הרומים, כי בנאם אל ארץ לא להם ציונים בדרכים ובכניסות הערים לשם ולתפארת, להיות להם לאות אדנות וחזקה בארץ ההיא. וצוה משה רבנו ע"ה לישראל, שאותו דבר שירצו לעשותו ספאת עצמם בדרך הלוחמים, יעשו אותו לשם מצוה ולכבוד הגבוה ולא לבסות הרוח, כיון שלהי הישועה והם לא בחרבם ירשו ארץ.

1. מהו טעם מצוה כתיבת התורה על האבנים לפי דעת האברבנאל?
2. התוכל למצוא בקורות אברהם אבינו פעולה דומה לזו המתפרשת יפה על פי הטעם הנ"ל באברבנאל?

ג. א. ויצו משה וזקני ישראל

מקשי המפרשים: לא חסבין משה רבנו לדבר לישראל בציבור אחרים ומה ראה לשתף עמו כגון בענין כתיבת התורה על האבנים את זקני ישראל?

ענה לשאלתם

ד. ג. וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת.

ראב"ע ד"ה שמור את כל המצוות החל מן "ויאמר הגאון ז"ל" רמב"ן "וכתבתי עליהן את כל דברי התורה הזאת."

הכתב והקבלה ד"ה וכתבת את כל... ובני המסביל מר' שמואל אפר: מלך "כל מה ענינו כמו - כלל, הכולל פרטים רבים, כמו "וזכרתם את כל מצוות ה'... שהוא לחז"ל פרשת "שמע" - לפי שיש בה קבלת מלכות שמים והתקדשות ע"י וכן שתי דברות ראשונות "אנכי" ו"לא יהיה" קראים "כל הדברים" וכן למדנו מדברי הרד"ק, כי אין תיבת "כל" - מלה; אבל הוא שם עצם, לכן יתכן לומר הכל בה"א הידיעה, כי אם הוא מלת הענין לא יבוא בה"א הידיעה... כאן "את כל דברי התורה הזאת" - פירושו "כלל דברי התורה" (אברבנאל) דיעונו באמצע (לעורר), וכתבו עליהן את פרשת שמע את שתי הדברות... ולכן אמרו חז"ל, שכתבו על האבנים את התורה לתועלת האומות שיצמדנה, ואין האומות מצוים על סכירת כל מצוות התורה, אלא על כללות התורה והוא אחדות הכורא.

והנה על דרך הפסט היינו יכולים לפרש "על דברי התורה הזאת" מבראשית עד לעיני ישראל, ולטון "וכתבת על האבנים" דומה ללשון "וכתבתם על מצוות ביתך", דכתיבה אינה על המצוות עצמן כי אם על קלף הנקבע אחר כך על מצוות הבית, הכי נמי, שיכתוב כל התורה מבראשית עד לעיני כל ישראל על קלף כספרו התורה ויקבענה אח"כ על האבנים.

1. מה הן הדעות השונות בענין הכתוב על האבנים.
2. חסבר את נמוקיו ומעלותיו של כל אחד מן הפרשים הנ"ל.
3. חסבר את הנימוק בלשון הסוכב בדברי הכתב והקבלה.
4. מי ממפרשינו סובר אף הוא בכתב והקבלה, שכתבת התורה על האבנים אינה מעצ "לתועלת אומות העולם".

השאלות המסופנות x קשה והמסופנות אא קשה ביותר, ענה כפי בחירתך. תשובות יש לשלח למחלקה לחנוך ותרבות תורניים של ההסתדרות הציונית ירושלים ת.ד. 92 בשביל נחמה ליבוביץ.